

zínanie. — To je neznalost.) Это не приятель. — To *není* přítel.
(Ale: Это неприятель. — То же неприятель.) Podobně: Это не успéх.
× Это неуспéх. Это не удача. × Это неудача.

e) Jestliže ne tvorí součást zesíleného záporu s významem vůbec
ne, naprosto ne, zdaleka ne, v žádném případě ne arod.: совсém
ne ..., bývá se ..., otniď ne ..., dáleko ne ..., nincůt ne ...;
On *dáleko ne* mудрёц. Это *ничуть не* дёразостъ. Это *совсем не* успéх. Это *вовсе не* мэлочи. Это *ни в кőм* спúчае не ...; srov.:
решéне, *никому не* ишúжая вéшь, *ни с чéм* не сравнимое уdo-
výbystvíe (s ničím nesrovnatelný pořídek) aj.

III. Pravopis částečce ne s přidavnými jmény

1. Dohromady se píše částečce *ne*, podobně jako u podstatných
jmén, tehdy, jestliže:
  - a) Přidavné jméno **bez ne** - neexistuje, např. **nebřéjní** (nebalý),
nevinný, **невыносимый** (nesnesitelný), **невыразимый** (nevýjád-
řitelný), **небывалый** (nezapomenutelný), **незабójžný**, **ненасчá-
таемый** (nevýčerpatelný), **ненчistýmý** (nesrozčetný), **весьма**,
необходимý (necessitelný), **необходимый**, **необычайный**,
неожиданный, **неотъемлемый** (nedlný), **неопечnímý** (neocenitel-
ný), **непобедимý** (perorazitelný), **неповторímý**, **непримírny**, **непreménny**,
непрерывный, **нерушámy** (nesmířitelný), **нераз-
лúčký**, **неразрывный**, **нерушámy**, **несокрушимý** (neochvějný),
несомнénný, **несчастník**, **нечаянny** (neosekávaný) aj.
  - b) Přidavná jména tvorí s částečce *ne* - nové slovo, nový rojet:
норóшáya (= **норóшáya**) kompláňia, **невесélyy** (= **грустный**)
malíček, **нелубókaya** (= **мéлкáя**) réčka, **неумýny** (= **глúpý**)
otvét, **нелéktaya** (= **трúdnaya**) zadáčka, **нездoróvýy** (= **болéznen-
nýy**) víd, móre **неспokójno** (= **волнýтъ**), délo **нечистo** (= **по-
дозрительno**) arod. Např.: On **человék nebozátýy**, no čéstný.
Razgovor u nich byl **неофициálnyy**, továrišský.
2. Zvlášt se píše částečce *ne* v těchto případech:
  - a) Jestliže ne s přidavným jménem nemůže tvořit nové slovo,
např.: Погода *не* весénnaya. Môrženoe *ne* limónnoe. Этот ковér
не туркmenský. Бумára *ne* bélája.
  - b) Jestliže je využáden nebo se rozumí protiklad (pri vyjádřeném
protiklalu následuje spojka **а**): Лицо у него было *ne* весéloe,
a pečátlnoe. Réčka *ne* большá, a skoréé poхóbká na rucek. Яблóko *ne* вку-
snoe. — Jablkó *ne* vkućnoe. — Jablkó *není* dobré. Ale: Яблóko *некó-
пое*. — Jablkó *je* nedobré (= špatné). Это *не* труdnaya zadáčka. —

IV. Pravopis částečce ne s přidavnými jmény slovesnymi

1. Přidavná jména slovesná se píší s částečcí *ne* zvášť tehdý, když
při nich stojí rozvíjejí větný člen (předmět nebo příslovečné
určení), srov.: *ne* законченная *на́бóru* работа, не изда вávšaysia *počtaí-
30 лет* книга, не возврашённая *soárem* rúkopicí, ne отосланное
éámi písmom arod.
2. Nemají-li předmět nebo příslovečné určení (často jsou
to přidavná jména na -mý), píše se *ne* přídohromadu, srov., ne-
napsanéno письмом, невыписаннойя человék, неprintedannaya kniga,
непровéреннаа работа, непросóхная одéjka, неизвýstmo положé-
ние, невидимые слézy, несторáeme вещество arod.
3. Poznámka: V případě využáděného nebo myšleného protikladu se částice
ne píše zvlášt jako u ostatních přidavných jmen: не за конченна, а только
нáčataaа работа; пídlinaa, а не вýklámanaa история.

V. Pravopis částečce ne s příslovci

1. Dohromady se píše částečce *ne*:
  - a) U příslovci, která **bez ne** existují: **немíjko**, **немíjchenko**,
неожиданно, **незамедлítelno** (okamžítě, ohnatelem), nebréjno,
непрерávico, несомнénnno a jiná utvořená od přídavných jmen,
která **bez ne** existují.
  - b) Jestliže vzniká nové slovo: летéть невысоко (= нízko), от-
вéгти неслóho (= удовлетворительно), постupítiá nehoromó
(= plóho) arod. Např.: Чýвствую я себé *neodúrno*.

c) S příslovci **nějde**, **nékuda**, **néotkuda**, **nézachem**, např. **Nam nějde lečeb.** — **Nemáme si kde lehnout.** **Házazem** býlo a načináť átot paragonóp. — **Nemělo smysl** začinat tento rozhovor.

2. **Zvlášť** se píše částice **ne** v těchto případech:

a) Jestliže příslovce s ne nemůže vytvořit nové slovo: ne zdeš, ne cergónia, ne létem, ne tam, ne tudy, ne po-rússki, ne polnosti apod.

b) Při vyjádřeném nebo myšleném protikladu (při vyjádřeném protikladu následuje spojka a): Oná živíet ne dalekó, *a* совсém blízko. Sdejano éto ne хорошо, *a* сквérno. On говорий не громко, *a* тý xo. Ученík отвětil ne тónno. — Žák odpověděl nepřesně. Ale: Ученík отвětil неточно. — Žák odpověděl nepřesně. Samolёт letí **ne** vysoko. — Letadlo letí nevysoko (= nízko).

c) Je-li ne součást **zesíleného zárogu**: dalekó **ne** ..., otňobd' ne ...,ничут' ne ..., niskólkо ne ..., bóvce ne ..., совсém ne ... nebo jestliže při příslovci s ne stojí **zájmeno** nebo příslovce ob-sahující částici **ni**:: Rábota vyplněna dalekó ne dobróběstno. On говорит niskólkо ne udívitelno.

d) S predikativním **výrazu**: ne rad, ne gotov, ne способен, ne dolžken, ne намéren, ne виловáť, ne виден, ne пýжен, ne со-глásen, ne надо, ne пýжно, ne жаль, ne порá apod. Např.: **Nam ne нужна помоць.** Идти тудá **я ne намéren.**

Poznámka: Predikativní příslovce něžný, невозmóжно a необходимо se píší dohromady.

VI. Pravopis částic ne se zájmenný

Se zájmenný se částice ne píše **zvlášť**: **ne** я, **не** он, **не** нам, **не** мой, **не**этот, **не**каждый, **не**какой-нибудь apod.

U zájmenných (kdoši, jakýsi, nějaký), нечто (něco, cosi), která se neskloňují, a **и**некоторый (některý, jakýsi) má předpona **не-**, **зне-**určující¹ význam a píše se dohromady. Dohromady se píše též částice **не-** u zájmenných zájmenných někoho (někomu), нечего (něčemu) apod., která nemá ji první pád. Ve spojení s předložkou se však píše částice **не** zvlášť a předložka se klade mezi částici a zájmeno, srov.: **Мне нějкого бояться.** — Nemám se koho bát. **Нам нě с кем посөётаться.** — Nemáme se s kým poradit. **Нéчего бояться.** — Nemáte mi za co děkovat.

B. Částice **ni**

1. Cástice **ni** se píše většinou **zvlášť**: **Ни** одíó okópko ne sve-tílošs. **Ни** lámy dále! Tam né bylo **ни** vody, **ни** deréťev. **Я ни** rázuv s ním ne vstrelačal. V vedoré **ни** kápali vody. Cástice **ni** se používá v rustně také pro zdůraznění kladného smyslu a dodává větě odstín všeobecnosti. Vyskytuje se zde ve spojení se vztaznými zájmennými a příslovci kdo (бы) **ни** ..., что (бы) **ни** ..., как (бы) **ни** ..., скóльko (бы) **ни** ..., где (бы) **ни** ..., kudá (бы) **ни** ..., чéй (бы) **ни** ... V čestinné této čas-tické (бы) **ни** ..., такój (бы) **ни** ... Kóro my my sprášivali, nikto tici odpovídá záseľující -koli, napi.: Kóro my my sprášivali, nikto eró ne zial. — Kohokoli jsme se ptali (Ať jsme se ptali kohokoli), nikdo ho neznal. Ide on **ни** byl, nezdé eró lobily. — Kdekolí byl (Ať byl kdekolí), všude ho měli rádi. Rák **ни** starála, zákon-čítý ne smog. — Jakkoli se snažil (Ať se snažil jakkoli), dokončit to nemohl.

2. Dohromady se částice **ni**- píše pouze:

- Se zápornými zájmeny,ничто, никакой,ниччей,ничегó, никому. Ve spojení s předložkami se však částice **ни** píše zvlášť a předložka se klade mezi částici a zájmeno, srov.: **ни о ком, ни с кем, ни от кого, ни к чему, ни с чем а.**
- Se záporným příslovcem **нигде**, **никогда**, **никак**, **никуда**, **ни-откуда**, **николько**, **ниимáло**, **ничутъ**, **нипочём**.

Poznámka: Je třeba rozlišovat spojení s kladným významem typu ne **кто** iný (drugoi), jak ... — ne že iný (drugoe), jak ... nikdo jiný než ..., kde píšeme zvlášť částici **не**, a záporná spojení někto iný (drugoy) —ничтό iného (drugoe) — nikdo jiný, nic jiného, v nichž píšeme dohromady částici **ни**. Srov.: Это был не кто иной, как мой товарищ по школе. — Nelyel to nikdo jiný než můj spolužák. Это не что иное, как пустая скážka. — Není to nic jiného než pouhá pohádka. Ale: Никто другої не мог éto sdelet. — Nikdo jiný k nemohl udělat. Nichto druhé ne mohl být eró zajtereosváť. — Nic jiného by ho nemohl zajmout.

Cvičení

1. Přepíšte text. Zdůvodněte písání zvlášť a dohromady.

- (Не)volnoucí, vše skoro vyjasníte. 2. Знаний (не)получиш, (не)учишь. 3. Ведь он никого (не)любит, и никогда (не)полюбит. 4. Конечно, она, может быть, (не)скажет, но погремено по-думает, что Кирилл (не)увидел лично невавистью мужа Лизы. (Федин) 5. Войди, ведь (не)заперто. 6. Доклад (не)подготовлен.